CZĘŚĆ XLVI — № 85. ROK 23 — (1852.)

TYGODNIK
PETERSBURSKI.
GAZETA URZĘDOWA
KRÓLESTWA POLSKIEGO.

Wychodzi we WTORKI i PIĄTKI. Prenumerata przyjmuje się pod adresem do Wydawcy Tygodnika w Petersburgu, lub do Expedycyi Gazet Petersburskiego Pocztamtu, nadto we wszystkich Pocztowych urzędach w Cesarstwie i Królestwie.

Cena: ROCZNA w Rossyi z poztą, a w Stolicy, z noszeniem do mieszkań, 15 rubli. PÓŁROCZNA 8 rubli srebrem.

WTOREK, $\frac{4}{16}$ LISTOPADA.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

PETERSBURG, $\frac{3}{15}$ LISTOPADA.

Przez Rozkazy dzienne CESARSKIE w Wydziale Wojskowości, z dnia 27 Października, liczący się w jezdzie i w Etacie Kommisoryatskim Pułkownik *Kozakow 1*, otrzymuje dymissyą w randze Jenerał-majora, z mundurem i pensyą; — 28 Października, Dowodzca 1 brygady 1 dywizyi Dragonów, Jenerał-major *Stawicki*, mianowany Dowodzcą 2 brygady 2 dywizyi Dragonów, na miejsce Jenerał-majora *Kulniewa*, który przechodzi na Dowodzcę 1 brygady 1 dywizyi Dragonów.

— Przez Rozkaz dzienny CESARSKI w Wydziale Dróg Kommunikacyj i Budów Publicznych, z dnia 25 Października, Naczelnik byłej południowej Dyrekcyi S.-Petersbursko-Moskiewskiej drogi żelaznej Jenerał-major *Kraft*, mianowany Naczelnikiem tejże drogi na miejsce Jenerał-majora *Romanowa;* Naczelnik IV Okręgu Dróg Kommunikacyi Jenerał-major *Zege von Laurenberg*, Naczelnikiem V Okręgu, a Naczelnik tego ostatniego Jenerał-major *Szuberski*, Naczelnikiem IV Okręgu.

— Przez Rozkazy dzienne CESARSKIE w Wydziale służby Cywilnej, z dnia 25 Października (w Carskiém-Siole), Sekretarz Gubernijalny *Machnicki*, mianowany Kassyerem i Exekutorem Wołyńskiej Gubernijalnej Budowniczej i drogowej Kommisyi, na miejsce Radzcy Honorowego *Pietraszkiewicza*, który, dla słabości zdrowia, otrzymuje dymisyą; — Radzca Honorowy *Osipow*, mianowany Pomocnikiem Białocerskiewskiego Pocztmistrza. — 28 tegoż m.ᶜ (w Petersburgu), Naczelnik okręgu Pskowskiego Dóbr Państwa, Assesor Kollegialny *Żelwietr*, za wysługę lat podniesiony zostaje do rangi Radzcy Dworu; — Były Podprokurator Sądu Appellacyjnego Królestwa Polskiego *Dębski*, otrzymuje przy dymisyi rangę Radzcy Dworu. — N. CESARZ JMĆ oświadcza SWOJE MONARSZE zadowolenie (w liczbie innych) byłemu Cywilnemu Gubernatorowi, obecnie Senatorowi, Radzcy Tajnemu *Funduklejowi*, za skuteczne uzyskanie podatków i zaległości od mieszczan i innych stanów za rok 1851, oraz Izbom Dóbr Państwa: Mińskiej, Wołyńskiej, Kowieńskiej, Grodzieńskiej i Wileńskiej, za skuteczne uzyskanie podatków z roku 1851 od stanów podwładnych Zarządowi Dóbr Państwa.

— Przez Reskrypt CESARSKI z dnia 14 Października, mianowany został kawalerem orderu Św. Anny 1 klassy, Ober-Prokuror 1 Oddziału 5 Departamentu Rządzącego Senatu, Rzeczywisty Radzca Stanu Szambelan *Bykow*.

— Przez Ukazy CESARSKIE do Kapituły Orderów, z dnia 23 Września, najłaskawiej mianowani kawalerami orderu Św. Włodzimierza 3 klassy, Rzeczywiści Radzcy Stanu: Vice-Dyrektorowie Departamentów Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, Medycznego *Otsolig* i Służby Ogólnej *Annieński*, i Urzędnik do szczególnych poleceń przy Ministrze, Radzca Stanu *von Haller*.

— Przez Ukaz CESARSKI, do Kantoru Dworu, z dnia 12 Października, Marszałek Gubernijalny Taurycki, Radzca Stanu *Oliw*, najłaskawiej mianowany Szambelanem Dworu.

— N. CESARZ JMĆ raczył rozkazać, iżby kupiec 2 gildyi *Bostandżogło*, był uznawany Konsulem Greckim w Moskwie.

— W numerze z dnia 31 Października *Gazety Policyi Petersburskiej*, umieszczono co następuje:

«W dniu 13 Października było ogłoszono o zjawieniu się w Petersburgu kilku wypadków, mających symptomata cholery sporadycznej i Rząd ostrzegł mieszkańców Stolicy iżby zachowywali konieczną w podobnych razach ostrożność; obok tego, ze strony Rządu uczyniono rozporządzenie, iżby zapa-

dający na cholerę, byli bez żadnej przeszkody przyjmowani, jeżeli tego życzyć sami będą, do lazaretów wojskowych i szpitalów miejskich.

«Tymczasem polecono było Fizykatowi podobne wypadki poddać pod rozbior lekarski i z takowego okazało się, że u chorych zjawiały się symptomata cholery, lubo w słabym stopniu i nie tyle złośliwe, jak te, które były tu w roku 1848, ale że również mają miejsce pod wpływem epidemicznym.

«21 Października, z rozkazu N. Cesarza Jmci powtórnie było zalecono, żeby zapadający na symptomata choleryczne, byli odwożeni do lazaretów wojskowych i szpitalów miejskich, co najbliższych od miejsc ich zamieszkania lub służby, gdzie kazano przyjmować wszystkich takich chorych.

«Zrazu wypadki choleryczne były bardzo rzadkie, tak, że od 1 po 21 Października, w ciągu dni 20, zachorowało w ogóle tylko 42 mężczyzn i 19 kobiet; z nich wyzdrowiał 1, umarło 22, pozostało chorych 38.

«Nakoniec wypadki te zaczęły pomnażać się w następującym stosunku:

21 Paźdz.	nowych chorych	21	wyzdrowiało	5	umarło 10.
22	— —	13	—	3	— 4.
23	— —	20	—	5	— 7.
24	— —	24	—	0	— 10.
25	— —	46	—	2	— 14.
26	— —	36	—	7	— 22.
27	— —	46	—	2	— 11.
28	— —	47	—	9	— 19.
29	— —	41	—	7	— 19.

W ogóle, po 30 Października zachorowało 355, wyzdrowiało 41, umarło 138, pozostało chorych 176.

«Wszystkie te wypadki, jak się z poszukiwań lekarskich okazało, po większej części nastąpiły w skutek użycia za pokarm surowych owoców i jarzyn, i z przeziębienia. Dla tego to rzeczą jest bardzo pożyteczną unikać podobnych przyczyn, służących do rozwinięcia symptomatów cholerycznych, które bez dania widocznego powodu, jak obserwacya przekonywa, prawie się wcale nie zdarzyły.

«Wiadomości o chodzie cholery będą codziennie umieszczane w Gazecie Policyi.»

— Po 30 Października pozostawało w Petersburgu chorych na Cholerę 176—w ciągu doby zachorowało 45—wyzdrowiało 6 — umarło 20 — po 31 Października pozostało chorych 195 — w ciągu doby zachorowało 42 — wyzdrowiało 6 — umarło 17 — po 1 Listopada pozostało chorych 214 — w ciągu doby zachorowało 38 — wyzdrowiało 8 — umarło 21 — po 2 Listopada pozostało chorych 223.

— Miłośnicy muzyki nieobojętnie przyjmą wiadomość, że P. Apollinary *Kątski*, którego pobyt w tutejszej Stolicy ustalony jest jako Solisty J. C. Mości, zamierzył dać cztery tak zwane *Poranki muzykalne* (Matinées musicales) w cztery po sobie następujące Soboty: 15, 22 i 29 Listopada i 7 Grudnia.

Na tych posiedzeniach wykonywane będą tria, kwartety, kwintety, septuory i inne kompozycye Beethovena, Mozarta, Haydna, Mendelssohna-Bartholdy, oraz Beriota, samego Kątskiego i inne. Następni artyści będą mieli udział w exekucyi: PP. Apollinary *Kątski*, skrzypce prym, Ludwik *Bohm* skrzypce wtór, Fryderyk *Lund* alto, Karol *Schubert*, wiolonczella, *Ferrero* kontrabas, *Metzdorff* trąba, *Niedmann* klarynet, *Schindler* basson, *Gercke*, *Lévy*, *Frackmann*, *Leszetycki* (z Wiednia) fortepiano.

Koncerta te będą miały miejsce w salonach Pani *Palibin*, w jejże domu, na placu Michałowskim, o godzinie 2 po południu. Cena subskrypcyi za cztery koncerta jest 10 rubli sr. — za każdy oddzielnie, po 3 ruble srebrem.

Wybór sztuk, całkiem utworów najcelniejszych mistrzów ze szkoły tak nazwanej klassycznej, posłuży raz nazawsze za odpowiedź tym, którzy, usiłując znaleść cóś do powiedzenia przeciw Panu Kątskiemu, rzekomo ubolewali nad jego wyłącznie romantyczną dążnością. Zawsześmy niedowierzali szczerości podobnych zarzutów i ubolewań. I z gry, i, co najwięcej, z kompozycyj P. Kątskiego, niepodobna nie widzieć, jak głęboko szczytne pomysły wielkich Mistrzów wszystkich epok wpłynęły na ukształcenie tego cudnego spółczesnego talentu. I w rzeczy samej, był-że kiedy prawy poeta, któryby uniesiony swym geniuszem w ślady Goethe i Byrona, nie podziwiał zarazem wielkich wzorów starożytności, albo obok Shakspeara, Dante, i Ariosta, nie uwielbiał Tassa i Miltona? Kto jest Paganinim, ale spadkobiercą czarownej władzy Paganiniego, czyż idzie za tém, iż zabacza tych nieśmiertelnych ludzi, którzy go poprzedzili, których utwory stanowić będą zawsze niewyczerpane zródła natchnienia i wzniosłego uczucia Sztuki. Takie działy i rozdziały, są tylko istném zmieszaniem pojęć, które zwikłali przez krótkość własnego swego wzroku, PP. Krytycy i Klassyfikatorowie. Rozwój, torowanie dróg nowych w Sztuce, co właśnie jej życie i postęp stanowi, wzięli oni za jakieś odszczepieństwo. Trzebaby już dobrze się przejąć tą prawdą, że sprzeczka o klassycyzm i romantyzm jest kwestyą umarłą, bo zwolennicy jednego i drugiego już się z sobą porozumieli i za wspólném zgodzeniem się zgładzili liniją demarkacyjną, która ich na dwa nieprzyjaźne obozy dzieliła.

Nie wątpimy, że Poranki Muzykalne P. Kątskiego pilnie będą uczęszczane przez wybor Publiczności muzykalnej Petersburskiej.

— Umarł w Moskwie Naczelnik garnizonów artylleryjskich tamecznego okręgu, Jenerał-major *Lehmann 2*.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

NIEMCY.

PRUSSY. Monitor Pruski donosi, że 4 Listopada miały miejsce zaręczyny uroczyste Jego Najjaśniejszej Wysokości Xięcia Fryderyka Hessen-Kassel z Jej Królewską Wysokością

Xiężniczką Maryą-Anną-Fryderyką, córką J. K. Wysokości Xięcia Karola Pruskiego.

— Prezes Gabinetu P. Manteuffel został obrany na Deputowanego 2 Izby Pruskiej z dwóch razem miejscowości, Berlina i Luckau. Inni Ministrowie, również dotąd obrani deputowanemi są: Spraw Wewnętrznych P. Westphalen z Potsdamu, Wyznań P. Raumer z Frankfurtu nad Odrą, Skarbu P. von Bodelschwing z Köpenick.

— 1 Listopada Sąd Kryminalny Wrocławski wydał wyrok przeciw Doktorowi Engelmann i pięciu innym głównym oskarżonym jako poduszczycielom buntu, który wybuchnął w tém mieście w Listopadzie 1848 roku. Gdy wszyscy oskarżeni są w ucieczce, zostali przeto skazani zaocznie na karę więzienia od 5 do 3 lat, na zostawanie pod dozorem Policyi i na koszta prawne.

FRANKFURT. 30 Października Członkowie Rodziny Rothschild, zebrani tu na Kongress familijny, ukończywszy swoje narady, wyjechali z Frankfurtu. N. Cesarz Jmć Austryacki mianował barona James Rothschild Komandorem orderu Żelaznej Korony.

— Podług korrespondencyj z Wiednia, Rząd Austryacki ma zamiar wniesienia zagadnienia Celnego na Sejm Niemiecki i uczynił już w tym względzie przełożenia Rządowi Pruskiemu.

— Donoszą z Monich, że rozmaici podróżujący agenci handlowi ulegli rewizyi domowej, która jak się zdaje, miała miejsce z powodów politycznych.

BAWARYA. Król Jmć wrócił z Palatynatu do Stolicy 1 Listopada wieczorem.

HANOWER. W dniu 1 Listopada Minister Grecki przy Dworze Bawarskim, P. Schinas, przybyły umyślnie w tym celu do Hanowru, złożył Królowj Jmci w imieniu swego Monarchy wielki krzyż orderu Zbawiciela.

ANGLIJA.

LONDYN, *2 Listopada*. Lord Palmerston przybył z wiejskiej rezydencyi swojej do Londynu.

— W gazecie *Daily News* wydrukowany jest list P. Józefa Hume opisujący cierpienia i ucisk doświadczany przez mieszkańców wysp Jońskich ze strony władzy. Do tego listu załączony jest inny, podpisany przez kilku znakomitych obywateli tej części Państwa Wielkobrytańskiego, ze skargą na P. Ward, Lorda Wielkiego Komisarza Królowej na wyspach Jońskich, iż pozwala sobie naruszać prawa miejscowe i z prośbą do Rządu, który zobowiązał się traktatem Paryzkim zachować nietykalnie takowe prawa, iżby zasłonił mieszkańców od podobnego uciemiężenia. P. Hume wyraża zdanie, iż Rząd niesłusznie odmawia Jończykom śledztwa, o które proszą, dla wykrycia nadużyć władzy.

— W gazetach Londyńskich ogłoszony jest urzędowie Ceremonijał pogrzebu Xięcia Wellingtona. Processya żałobna pójdzie w następującym porządku:

Sześć bataljonów piechoty, każdy od 600 ludzi, ośm szwadronów jazdy, oddział artylleryi pieszej z 18 działami, oddział artylleryi konnej z 9 działami. Heroldowie pieszo, Deputat Heroldyi pieszo, ośmiu Marszałków z laskami, 83 inwalidów z Chelsea, Trąby i Kotły. Dwaj Heroldowie w karecie. Pennońska chorągiew wieziona przez Pułkownika z dwoma kapitanami konno; słudzy zmarłego Xięcia; trębacze, pomocnik Gubernatora Wieży Londyńskiej i Deputat tejże; deputacye korpusów wojskowych i cechu Krawieckiego; deputacye Indyj Wschodnich i Trinity; baronowie i oficerowie Pięciu Portów; pomocnik Gubernatora i deputaci zamku Dover; Komendanci zamków Deal, Walmer, Sandgate i Sandown; Departament Artylleryi; deputacye Uniwersytetu Oxfordskiego i Rady Miejskiej Londynu. Po przejściu Temple-Bar (*) przyłączą się do processyi: trębacze, dwaj Giermki w żałobnej karecie; sztandar kompanii niesiony przez podpułkownika i dwóch kapitanów; lekarze zmarłego Xięcia; Pastor Wieży Londyńskiej; Główny Pastor armii w żałobnej karecie; straż przy katafalku. Główny Szeryf hrabstwa Southampton. Szeryfowie Londynu, Alderman i Recorder Londyńskiego City w trzech karetach. Kawalerowie orderu Łaźni, po trzech z każdego stopnia; trębacze; herold. Chorągiew rodziny Wellesley, niesiona przez podpułkownika i dwóch Kapitanów. Służba dworska zmarłego Xięcia. Członkowie Sądów appelacyjnych, Prezesi biura kontroli, Skarbu i innych Wydziałów. Kanclerz hrabstwa Lancaster; Kanclerz (Minister) Skarbu, Minister Wojny, Adwokat Jeneralny, Ministrowie, niemający tytułu Baronów; Mowca (Prezes) Izby Gmin i cała Izba; Członkowie Izby Lordów: Baronowie, Biskupi, Vice-hrabiowie, Hrabiowie, Margrabiowie i Xiążęta (Dukes). Pierwszy Lord Skarbu (Pierwszy Minister), Wielki Marszałek Anglii, Lord Wielki Podkomorzy, Lord Pieczęci tajnej, Lord-Prezes Tajnej Rady, Lord-Kanclerz, Arcybiskup Yorku, Arcybiskup Canterbury. W Temple-Bar przyłączy się do processyi Lord-Mer z mieczem City; Xiążę Albert z czterema kwatermistrzami, Jenerał-adjutantami, adjutantami zmarłego Xięcia, wszyscy konno. Potém czterej trębacze, herold i wielka chorągiew Armii, niesiona przez pułkownika i dwóch podpułkowników. Przy wejściu do kościoła przyłączy się do processyi wyższe duchowieństwo. Za niém herold Yorkski, niosący ostrogi, herold Richmondski z hełmem, Lancasterski z mieczem i tarczą, Chesterski ze zbroją. Główny Herold (king of arms). Laski Feldmarszałkowskie: Austryi, Hanoweru, Niderlandów, Pruss, Portugalii, Rossyi, Hiszpanii. Laska Feldmarszałkowska Wielkiej Brytanii, na czarnej poduszce, w żałobnej karecie, na ręku Marszałka Anglesea. Korona Xiążęca na czarnej axamitnej poduszce, w żałobnej karecie, na ręku Głównego Herolda. Trumna z ciałem nieboszczyka, pokryta czarną axamitną oponą z herbami, wieziona na rydwanie ośmiu końmi. Po obu stronach pięć chorągwi, wiezionych przez oficerów konno. Końce opony nieść będą czterej jenerałowie. Kareta żałobna. Heroldmejster orderu Podwiązki. Najstarszy krewny, w długiej opoń-

(*) Stara brama, oddzielająca City od części zachodniej miasta (West-end).

*

czy, z dwoma assystentami. Wykonawcy testamentowi, krewni i przyjaciele nieboszczyka. Koń zmarłego xięcia, prowadzony przez jego masztalerza (groom). Oficerowie i żołnierze ze wszystkich pułków z muzyką. Kareta Królowej i Jej Rodziny. Oddział wojska, zamykający processyą.

— Gazety napełnione są najsmutniejszemi szczegołami rozbicia okrętów na wybrzeżach Anglii z powodu burz prawie ciągle panujących. Wielu ludzi zginęło.

— W Londynie zawiązała się kompanija *Oświetlania elektrycznego*, w celu oświetlania za pomocą elektryczności budów publicznych i prywatnych.

— Donoszą z Korfu z dnia 27 Października przez telegraf, że tegoż dnia eskadra angielska wypłynęła ztamtąd do Malty.

FRANCYA.

PARYŻ, *4 Listopada*. Dziś Senat ma swe pierwsze posiedzenie. Nie odbierze on żadnego przełożenia od Ministrów w przedmiocie obwołania Cesarstwa, ani zmiany Konstytucyi. Inicyatywa widoczna w tym względzie nie może wychodzić od Rządu; wyjdzie ona od samego Senatu. Pewna liczba jego Członków złoży wniosek o zmodyfikowanie Konstytucyi. Do roztrząśnienia jego zostanie wyznaczona Kommisya. Ta ostatnia wniesie swe sprawozdanie na Zgromadzenie ogólne. Następnie, po rozprawach, jeżeli takowe zajdą, Zgromadzenie wezmie projekt Kommisyi na głosy. To co wyjdzie z tego głosowania, będzie jeszcze tylko projektem, mającym się podać władzy wykonawczej. Gdy ten zostanie przyjętym przez takową władzę, wtedy tylko, wtenczas tylko zapadnie Uchwała Senatu (Senatus-consulte), jako pierwsza sankcya, a ta dopiero Uchwała podana będzie na głosy narodu i po zatwierdzeniu przez nie, zostanie zapisana w prawach Konstytucyjnych kraju.

Taki jest sposób postępowania wskazany przez Ustawy i który Senat bez wątpienia zachowa.

Te formalności nie wiele zabiorą czasu. Kommisya złoży swoje zdaniesprawy w końcu przyszłego tygodnia, wniosek jej będzie niezwłocznie przyjęty przez Senat i Prezydenta Rpltej. W takiém przypuszczeniu lud zostanie wezwany do wyrażenia swego zdania przez *tak* lub *nie* w Niedzielę, 22 Listopada.

— W raporcie Ministra, na który nastąpił Dekret wyznaczający 220,000 franków na zapłacenie długów zeszłego Biskupa Algeru, monsignora Dupuch, powiedziano, że nieboszczyk, pragnąc uposażyć Algeryą zakładami religijnemi i dobroczynnemi, i radząc się jedynie swojej Pasterskiej gorliwości, a zabaczając niedostateczność środków, będących w jego rozrządzeniu, zaciągnął na swą osobę uciążliwe zobowiązania, z których Kolonija zbiera dziś korzyści, ale które dla niego samego stały się źródłem wszelkich goryczy i trosków.

— Dziś otwierają się posiedzenia Senatu. Wszystkie gazety napełnione są pogłoskami lub domysłami o przyszłych jego uchwałach. Nie będziemy powtarzali ani jednych ani drugich i będziemy czekali samychże postanowień Senatu, żeby o nich donieść naszym czytelnikom. Rzeczą jest najpodobniejszą do prawdy, że wszystko się odbędzie zgodnie z Konstytucyą i porządkiem najnaturalniejszym.

— Pogłoski o przyszłem małżeństwie Prezydenta Bonaparte nabierają znowu prawdopodobieństwa. W razie zawarcia tego małżeństwa Lista cywilna nowego Cesarza będzie podniesiona do 36 miljonów franków.

— Korrespondent jednej z gazet Belgijskich pisze: «Lubo Dekret o zmniejszeniu Armii nie jest jeszcze wydany, zmniejszenie wydatków Budżetu Wydziału Wojny jest faktem niewątpliwym. Bez żadnej trudności udzielane są urlopy wszystkim oficerom, ze względu że zostający na urlopie pobierają tylko trzecią część żołdu. Oficerowie nawet z armii Paryzkiej nie stanowią w tym razie wyjątku; chociaż zwykle oficerowie armii trudniej się uwalniają na urlop, niż oficerowie zwyklej załogi. Zkądinąd rekruci z roku 1852 nie zostali jeszcze wcieleni do swoich korpusów, co zwykle miewa miejsce w miesiącach Czerwcu lub Lipcu. Te odstępstwa od przyjętych zwyczajów mają, jak się zdaje, na celu pokazać przed Izbą Prawodawczą, na przyszłej sessyi, że wydatki na Wydział Wojny w roku 1852 były daleko mniejsze, niż w latach poprzedzających. Każdy zrozumie ważność takiego finansowego wypadku tak w obliczu Francyi, jak i Europy.»

— Abdel-Kader nie przestaje być przedmiotem rozmaitych uroczystości dla niego wyprawianych. Wczora w Wersalu odbył się dla niego wielki popis jazdy, po czém Emir zwiedzał pałac i ogród, gdzie wszystkie wodotryski były puszczone. Obiad jadł Emir u Ministra Wojny i tamże przepędził wieczor.

Jedna gazeta czyni szyderską uwagę, że dotąd wszakże niema mowy o wystawieniu pomnika Emirowi Abdel-Kaderowi na jednym z placów Paryża.

— Monitor ogłosił Dekret Prezydenta przeznaczający 200,000 franków na zapłacenie długów zeszłego Biskupa Algeru, X. Dupuch.

— Pogłoska o mianowaniu innego Posła w Petersburgu na miejsce jenerała, margrabi de Castelbajac, okazała się błędną. Margrabia jest w chwili powrócenia na swe dotychczasowe stanowisko dyplomatyczne.

— Na wzór Teatru francuzkiego, inne teatra Paryzkie, otrzymujące wsparcie od Rządu, jako Opéra Comique, Włoski, i Odéon, gotują przedstawienia urzędowe z kantatami, na cześć Ludwika Napoleona.

— Gazeta *Constitutionnel* kreśli w dobitnych rysach obecne położenie Gabinetu i nowego Parlamentu w Anglii.

«Gabinet Lorda Derby był dotąd niczém innem jak władzą ujemną, przeczeniem, żył on nie własną siłą, ale słabością swych przeciwników. Władza wakowała, whigowie po raz drugi odstąpili jej, nie czując się na siłach do dalszego sterowania sprawami Państwa, i nie śmiejąc nawet odwołać się do głosu narodu. Nie pozostawało Królowej jak oddać Rząd w ręce frakcyi, najliczniejszej w Izbie Gmin, i Lord

Derby zdołał dożyć do końca sessyi, albowiem whigowie, zrzekłszy się dobrowolnie władzy, nie czuli już w sobie prawa przeszkadzania swoim następcom w dźwiganiu brzemienia, które sami opuścili.

«Było to położenie wyraźnie tymczasowe, i musiało ustać wraz z wyborami powszechnemi. Lord Derby odwołał się do narodu, na nim więc dziś leży obowiązek dowieść, że jego Gabinet może żyć i rządzić o własnej mocy. Ale treść właściwa wyroku wyborów jest jeszcze niepewna, skład nowej Izby Gmin jest przedmiotem sprzecznych domysłów. Przeciwnicy Gabinetu utrzymują nawet, że pierwsza proba wykaże jego słabość i położy kres jego istnieniu. Czy Anglija posiada dziś Rząd stały, lub czy ma znowu przechodzić szereg przesileń Ministeryalnych? takie jest pytanie, które sobie zadaje Anglija, i które zdoła dopiero rozwiązać nadchodząca sessya Parlamentu.

«Żaden człowiek dobrej wiary nie zaprzeczy, że Ministrowie pozyskali wielką liczbę głosów w ostatnich wyborach. Ale jeżeli szyki Torysów znacznie się powiększyły, jeżeli żadna inna frakcya w Izbie Gmin niezdolna jest przeważyć kohorty spojnej, grupującej się dokoła Gabinetu, niemniej jest prawdą, że zawzięta oppozycya duchowieństwa Irlandskiego, skutkiem której chybiły wybory około dziesiątka kandydatów tory, przeszkodziła Gabinetowi do pozyskania stanowczej większości. Przypuszczając nawet na stronie Ministerstwa większość liczebną nad innemi frakcyami, o kilka głosów, niepodobna w nich widzieć punktu oparcia stałego Rządu. Nic więc niemasz dziwnego, że Lordowi Derby przypisują usiłowanie wzmocnienia swego stronnictwa, przez pociągnienie doń wszystkich wahających się, wszystkich obojętnych, słowem wszystkich którzy nie weszli z Oppozycyą w żadne zobowiązania.

«Oczy Ministrów musiały się naprzod zwrocić na tych dawnych torysów, którzy byli się odszczepili jedynie dla pojścia za Sirem Robertem Peelem. Z nich niektórzy, jak P. Goulburn, wrócili już do torysów; inni jak sir James Graham, przeszli niepowrotnie do Oppozycyi; ale jest jeszcze gruppa ludzi znakomitych, którzy się jeszcze wyraźnie nie oświadczyli a których od Ministrów odstręczała jedynie kwestya Wolnego Handlu, a od Whigów wstręt wrodzony. Jednym z najcelniejszych jest lord Lincoln, dziś Xiążę Newcastle. Ojciec nowego Xięcia miał namiętność nabywania i zostawił swemu następcy ogromne dobra ziemskie, obciążone też ogromnemi długami, i finanse w zwikłanym stanie. Twierdzono, i nikt temu nie zaprzeczył, że Pierwszy Minister ofiaruje Xięciu Newcastle Wielkorządztwo Indyj, dziś zajmowane również przez zwolennika Peela, Lorda Dalhousie, który wraca do Anglii. Ten ostatni, odebrałby jako wynagrodzenie, Dowodztwo pięciu portów, wakujące po Xięciu Wellington, beztroskę, do której jest przywiązane 5,000 funt. sterl. płacy, i rezydencya dwóch zamków. Zapewniają nadto, że rozmaici Ministrowie oddali lordowi Derby do rozrządzenia swoje posady, w przypadku jeżeliby te mogły być zajęte przez inne osoby, ku większemu pożytkowi stronnictwa.

«W pierwszym rzędzie posad, które tym sposobem stają się rozrządzalnemi, jest Ministerstwo Spraw Zagranicznych. Od pierwszego dnia przybycia do Londynu lorda Stratford głoszono, że ten biegły dyplomata zamienia swoje Poselstwo Stambulskie na portfel Ministra; teraz mówią, że mianowanie jego zależy jedynie od wypadku układów wszczętych z lordem Palmerston. Wiadomo, że ten ostatni mąż Stanu, jest pierwszą osobą, którą lord Derby zapraszał na posadę Ministra Spraw Zagranicznych. Zaproszenie to już po nowych wyborach było powtórzone, i gdy rzeczą jest niewątpliwą, że przyjęcie przez lorda Palmerston byłoby dostatecznem dla utrwalenia Gabinetu, Publiczność z największém zajęciem czeka wypadku tych układów. Zauważano już, że lord popierał niektóre wybory kandydatów Ministeryalnych: wniesiono ztąd, że przymierze już zawarte; ale cóż, nazajutrz *Morning-Post* (gazeta zostająca pod wpływem lorda Palmerston), umieściła silny artykuł przeciw Ministrom, i niepewność znowu objęła umysły. Zda się nawet, że ta gazeta umyślnie utrzymuje takową niepewność, nieprzestaje bowiem na przemiany bronić i attakować Gabinet.

«Ze swej strony dzienniki radykalne protestują się przeciw wszelkiej myśli przymierza między Lordem Palmerston i Torysami. Podług nich Lord jest człowiekiem nieodbicie potrzebnym, mężem Przyszłości; na samym zaraz wstępie obali Gabinet, sam zostanie Pierwszym Ministrem i wezwie do Gabinetu samych radykalistów.

«Co do nas, sądzimy że Lord Palmerston nie uczyni ani jednego, ani drugiego. Nie zdaje nam się iżby chciał wejść do obecnego Gabinetu, wprzód nim ten nie da dowodu swojej żywotności, i nie zapewni sobie trwania. Jeszcze mniej prawdopodobném jest, podług nas przejście szlach. Lorda do Oppozycyi. Z jakich bowiem pobudek i w jakim celu miałby on obalać Ministerstwo? To nie może być dla tego, iżby przywrócić do władzy Lorda Johna Russell, który samego lorda Palmerston wygnał z Gabinetu, albo sira James Graham, zawziętego jegoż przecznika. Bez tych dwóch osób i bez Torysów, żaden skład Gabinetu nie jest możebnym. Gdzież lord Palmerston znalazłby żywioły Ministerstwa i pierwiastki większości? Mniemamy że ten mąż Stanu zaprzestanie na tém wzniosłem położeniu na którém go postawiła jego sława, jego krasomowa i samo rozdrobienie się partyj. Zachowa jeszcze czas jakiś stanowisko pośrednika wszechmocnego, będzie ochraniał Gabinet, odznaczając się wszakże od niego, przedłuży mu życie, żeby uzupełnić upadek lorda Johna Russell.

«Skutkiem rozterków panujących między jego nieprzyjaciołmi, skutkiem przychylnej neutralności lorda Palmerstona, Gabinet Angielski może się nie troszczyć o koalicyą, którą Lord Russell i sir Graham usiłują sklecić przeciw niemu; sam fakt jego istnienia, ustali go. Zresztą doświadczenie nas uczy, iż ilekroć wielkie wypadki dokonywają się na stałym

lądzie, Anglija nakazuje swoim ludziom politycznym powściągnąć swe niesnaski i zaprawdę nie teraz to, kiedy ważne zagadnienia zajmują Europę, Anglija pozwoli się wciągnąć w przesilenia Ministeryalne.» (*)

Paryż, 5 Listopada. Wielkie tłumy ciekawych oblegały Senat w dniu wczorajszym, ale nikt nie mógł wejść do środka prócz samych Senatorów, a gazety nie mogły ogłosić o obradach tego Ciała nic, coby nie było przejrzane i pozwolone przez władzę. Oto jest wszystko, co wyszło w gazetach dzisiejszych:

«Projekt Uchwały Senatskiej został złożony przez dzisięciu Senatorów. Minister Stanu, który znajdował się na posiedzeniu w cherakterze Senatora, oświadczył, że Rząd nie przeciwi się wzięciu projektu takowego na uwagę. Wyznaczona została Kommisya, poczém szlachetne Zgromadzenie rozeszło się po swych biurach i posiedzenie odłożone do dnia jutrzejszego (5 Listopada).»

(Nie powtarzamy nateraz pogłosek rozpuszczonych przez korrespondentów rozmaitych gazet zagranicznych, o szczegółach tego posiedzenia, o imionach Senatorów, którzy podali projekt Uchwały i t. p. gdyż te szczegóły mogą być niedokładne, a za dni dwa lub trzy będą urzędowie ogłoszone).

BELGIJA.

BRUXELLA, *3 Listopada, wieczorem.* (Przez telegraf.) Minister Spraw Zagranicznych P. de Brouckère objaśniał w Izbie Reprezentantów systemat polityczny nowego Gabinetu. Podług jego oświadczenia, dążenie Gabinetu będzie umiarkowanie liberalne.

WŁOCHY.

RZYM, *18 Października.* Pobyt w wiejskiej rezydencyi Castel Gandolfo miał najlepszy wpływ na zdrowie Ojca świętego. Powróciwszy nawet do Stolicy, Papież prawie codzień używa przejażdżki, najczęściej zaś przechadza się pieszo.

TOSKANIJA. Z powodu zamachu na życie Ministra Baldasseroni wiele osób uwięziono, wszakże śledztwo nic jeszcze pewnego nie wykryło.

PALERMO, *24 Października.* (Przez telegraf.) Król Jmć Obu Sycylij przybył do Messyny. — Wybuch Etny ponowił się.

TURYN, *3 Listopada.* (Przez telegraf.) Gdy układy z hrabią Balbo i Revel o złożeniu nowego Gabinetu nie wzięły skutku, Król mianował ostatecznie hrabię de Cavour Pierwszym Ministrem i upoważnił go do wybrania sobie kollegów. Wymieniają już na posadę Ministra Spraw Wewnętrznych hrabię Ponza di San Martino, a jenerała di Bormida na posadę Ministra Spraw Zagranicznych; P. Paleacapa ma zachować portfel Prac publicznych, a jenerał la Marmora Wojny.

(*) Umieszczamy ten artykuł jako dobrze określający stan partyj i posługujący do zrozumienia szermierstw, jakie powstaną zaraz po otwarciu Parlamentu.

HISZPANIJA.

MADRYT, *28 Października.* Zwołanie Kortezów w końcu Listopada nie jest już rzeczą wątpliwą. Niemniej jest pewném wniesienie na Izby natychmiast po ich otwarciu, billu zatwierdzającego wszystkie czynności Ministerstwa i projekta Reformy. W skutek tego projektu sądzą, że zamiast dotychczasowych Kortezów, ustanowiony będzie rodzaj Rady czyli Senatu, którego obrady nie będą publiczne. Sądzą też że wolność druku będzie zniesiona.

— Gazeta urzędowa zdaje sprawę z posłuchania 27 Października na którém baron Ward złożył Królowej Izabelli list od swego Pana, Xięcia Parmy, Infanta Hiszpanii, uznający panującą Dynastyą. Nastąpiły z obu stron mowy stosowne do okoliczności, nie przedstawiające nic godnego uwagi. Poseł zapewnił Królowę, że krok Xięcia, jakkolwiek spóźniony, niemniej jednak jest szczery i z przekonania pochodzący; Królowa oświadczyła, że krok ten niemniej jest dla niej przyjemny, jakkolwiek spoźniony.

Nazajutrz gazeta urzędowa ogłosiła Dekret Królowej, udzielający Xięciu Parmy Ferdynandowi Karolowi de Bourbon wszystkie honory, stopnie i prerogatywy Infanta Hiszpanii.

— Zapewniają że dla reprezentowania armii Hiszpańskiej na pogrzebie Xięcia Wellingtona wyznaczony będzie zasłużony jenerał Manuel de la Concha.

AMERYKA.

STANY ZJEDNOCZONE. Poczta odebrana w Europie przywiozła wiadomości ze Stanów po 20 Października. Nowiny z Hawany są po 14 tegoż m. *Crescent City* raz jeszcze zawinął był do tamecznego portu; pozwolono mu wejść ale zabroniono wszelkiej kommunikacyi z lądem, dopokąd P. Smith, płatnik, obwiniany o umieszczanie w gazetach artykułów przeciw Rządowi Kuby, nie opuści okrętu. Kapitan *Crescent City* widział się z kapitanem portu i przesłał depeszę do Wielkorządzcy, ale ten ostatni pozostał nieugiętym. Dopiero kiedy okręt miał już gotową parę i zdjął się z kotwicy dla wyjścia na morze, pozwolono Konsulowi Amerykańskiemu przybyć do portu i nie wchodząc na statek przyjąć protestacyą kapitana Statku *Crescent City*, po czém statek odpłynął.

Wielkie poruszenie umysłów powstało w New-York za odebraniem tych nowin. Fregata *Powhattan* wyprawiona została do Hawany, a na niej Sędzia *Conkling* dla przeświadczenia się na miejscu o stanie zajścia. *Crescent City*, miał znowu odpłynąć do Hawany 27 Października.

— Około 20 Kreolów zostali aresztowani za knowanie spisków przeciw Rządowi.

(Journ. de S.-P. Pszcz. Półn. R. I.)

OD WYDAWCY.

Tygodnik Petersburski będzie wychodził w roku przyszłym według dotychczasowego układu. Cena prenumeracyjna pozostaje taż sama.

Позволяется печатать. 3 Ноября 1852 года. *Ценсоръ Н. Ахматовъ.*
W DRUKARNI WOJENNEJ.